

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. IV. An Christus potestatem regiam, non solum spiritualem, sed etiam
temporalem, habuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

& homines, ut docet Divus Thomas infra quaestione vigesima sexta, articulo primo. Sicut licet dicatur Matthaei vigesimo secundo: *Vnus est magister vester Christus*, alios tamen ipse constituit in Ecclesia magistros, & doctores, ut dicit Apostolus ad Ephesios quarto. Et licet solus Christus sit lux prima & principalis, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, ut dicitur Joannis primo, nihilominus tamen, ipse Christus Apostolos vocat lucem mundi Matthaei quinto, nimirum quia à Christo acceperunt, unde possent alios homines illuminare.

Malè ergo ex hoc Apostoli testimonio Novatores inferunt, nullum alium præter Christum posse pro hominibus apud Deum intercedere: his enim verbis Paulus non excludit plures mediatores intercessionis, sed duntaxat redemptionis, neque contradicit ei quod dixerat ad Galatas tertio, Moysen fuisse mediatorem intercessionis inter Deum & populum Israël. Quin etiam immediate ante verba relata, idem Apostolus versu secundo & sequentibus capitis illius secundi Epistolae primae ad Timotheum, manifestè docet debere fideles esse pro aliis mediatores intercessionis apud Deum, orando pro illis, idque bonum & Deo gratum esse, sic enim ait: *Obsecro igitur vos primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate; hoc enim bonum est, & acceptum coram Salvatore nostro.*

ARTICULUS IV.

An Christus potestatem regiam, non solum spirituales, sed etiam temporales habuerit?

CERTUM & indubitatum est apud omnes, Christum habuisse potestatem spirituales regiam & monarchicam supra totam Ecclesiam, juxta illud Psalmi secundo: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius, praedicans praeceptum eius*. Unde solum difficultas & controversia est inter Theologos, an præter spirituales illam potestatem, habuerit per se & directè jus regium, & dominium temporale in res omnes creatas, & super omnes Angelos & homines? Negant Franciscus Victoria, Bartholomaeus Medina, & alii. Affirmant verò Divus Thomas opusculo vigesimo de regimine principum libro tertio capite decimo tertio & sequentibus, sanctus Antoninus, Turcicremata, Durandus, Navarrus, Hostiensis, Suarez, Vasquez, Delugo, & alii, cum quibus

Dico primò: Christum habuisse jus regium directum seu temporale, & potestatem in totum universum, excellenti quodam modo.

Probatur ex Scriptura: nam Apocalypsis primo Christus vocatur *Princeps Regum terra*. Et capite decimo nono dicitur habere scriptum in femore suo, id est in humanitate, *Rex Regum, & Dominus Dominantium*. Et Matthaei ultimo Christus dicebat: *Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra*. Ubi ly omnis non debet coarctari, restringi, aut limitari ad solam potestatem spirituales sed simpliciter & universaliter distribui, ut loquuntur Summulistae, ita ut omnes (nulla exce-

ptia) potestates, Ecclesiasticae & politicae, complectatur.

Probatur secundò: Cum hujusmodi regium, ac excellens dominium temporale totum universum, sit possibile, & aliunde gloriosum valde & honorificum, nec Redemptoris muneri dignitatem contrarium, nec sublimitatis humani repugnans, non videtur Christo Domino denegandum.

Confirmatur: In lege naturae Melchisedech fuit Rex Salem, & Deus tamus Sacerdos, ita Apostolo ad Hebraeos septimo, & in lege scripturae Moyses à Phylone discretissimo Judaeorum, & in saeculo Platone, libro tertio de ejus vita Rex, Legulator, Pontifex & Propheta appellatur. Ut ergo veritas figura adimpleatur, & adorationem Archetyporum perfecte pingatur ecclesia, debuit Christus Dominus Pontificatus Regi fulgere dignitate, & utramque auctoritatem, spirituales nempe, supernaturales & divinas in Ecclesiam universalem, & temporalem in omnes creaturas in se prehabet. Unde Augustinus in Psalmi centesimo quadragimo nono. *Christus à christinate dictus est, id est ab unitate. Reges autem ungebantur & Sacerdotes. Ille vero unitus est & Rex & Sacerdos. Rex pugnavit pro nobis: Sacerdos obtulit se pro nobis*. Facundus item Hieronimus, *Christi solus est dicit, regnum cum Sacerdotio habere; quoniam & si quidam Reges in sua venerunt, tamen cum manifestum venit in mundum, umbras removens iuramentum, nulli alteri dedit, quod sibi singulare servavit; sed in donis sua distribuens, sic quae propria sunt Sacerdotii, Regibus interdixit.*

Potest etiam suaderi conclusio ex inveniendi quod sequitur ex adversa sententia, nempe Christum non potuisse ut hominem præcipere hominibus & Angelis, nisi ea quae pertineant ad regimen spirituale, atque in aliis nos illi obedientiam jure negare potuisset, tanquam limites suos transgredienti, si plus præcepisset per possibile, vel impossibile.

Non debet ergo Christo ut homini denegari jus regium & dominativum in totum universum creatum quidem, & à Dei dominio dependens, superioris tamen ordinis, & omnes superantem Regum omnium, Principumque mundanorum dominationes & imperia, tribus maxime prærogativis. Primò origine, quia à Deo immediate descendit, oriturque ex unionis hypostaticae jurisdictioni verò Regum terrarum, aut successione aut electione, aut donatione, aut vi armorum habetur, unde ab aliquo humano titulo ducit originem. Secundò amplitudine & universalitate: Principum terrarum dominatio limitata est, dominium verò Christi illimitatum, nullique circumscriptum cancellis; in Angelos, homines & creatura mirabiliter extensum. Tertiò stabilitate, firmitate, & duratione: cetera enim regna donorum temporalium, ex aliorum quodamque ruinis erecta, detruuntur, hostilibus incursibus expugnantur, opprimuntur, ac tandem mutilata paulatim pereunt, aut mutantur, immodantur histo, i.e. de florissimis imperiis Chaldeorum, Persarum, Medorum, & Romanorum, Regnum autem Christi æternum est, & quo magis opprimitur, magis extenditur; quod æternum quæritur, eo firmius roboratur; potestas ejus potest æterna quæ non corrumpitur, & regnum ejus æternum erit finis; & quod magis nova producantur, & homines numero crescant, eo magis amplietur & dilatatur.

44. Dico secundò. Licet Christus habuerit jus regium directum seu temporale, & potestatem in totum universum, ab illius tamen exercitio abstinent, neque ullum penitus temporale regnum admittit: quia non decuit omnino ut potestatem purè civilem exerceret, cum illa, compensatione spiritualis & divina, vilis sit; & quemadmodum non decet ut Rex exerceat minora officia, ad quæ tamen exercenda habet potestatem, ita cum Christus propter fines majores venisset, & omnium maximos, ut sanctificator, ut glorificator, ut redemptor, &c. non decebat ut per se exerceret potestatem purè civilem & politicam. Deinde, exercitium regis potestatis non bene conveniebat cum exemplis patientiæ, paupertatis, humilitatis, & obedientiæ usque ad mortem crucis, quæ Christus in hoc mundo debet exhibere: unde aiebat ipse Matth. 20. *Ei, qui hominibus non venit ministrare, sed ministrari.* & datur animam suam redemptionem pro multis. Habuit ergo Christus potestatem solum generalem; & divinæ similem, non præjudicantem particulari potestati Regum temporalium, nec ului hujus potestatis circa suum regnum: nam sicut influxus causæ superioris, non impedit influxum particularis causæ, sed magis juvat: ita nec Christi potestas alicuius & universalioris ordinis, Regum temporalium jurisdictionem destruit, sed magis stabilitatem firmat, & florentiorem, diuturniorem, & potentiorē efficit; non enim Christus cepit mortalia, qui regna daret cælestia. Unde apud Augustinum tract. 115. in Joan. clamat ad omnes Reges terræ: *Nolite timere, non impedit dominatorem vestram.*

45. Ex hoc facili conciliari possunt Scripturæ loca, specie tenus pugnancia, quorum aliqua tribuunt Christo regiam potestatem & dominium omnium rerum, asseruntque ipsum fuisse dominum universorum, Regem regum & Dominum dominantium: alia affirmant, ipsum non regnasse in hoc mundo, neque venisse dominari & ministrare, sed ministrare, Joan. 18. & Lucæ 22. Christus enim habuit regiam potestatem, & dominium rerum omnium in actu primo, licet non regnaret temporaliter, neque usum talis dominii habuerit in actu secundo. Ex quo soluta manent omnia argumenta quæ contra præcedentem conclusionem fieri solent.

46. Dices, Si Christus haberet jus regium directum seu temporale in totum universum, sequeretur Summum Pontificem, qui Christi potestati successit, esse regem temporalium omnium mundi regnorum.

47. Sed negatur sequela, quia Christus non dedit Summo Pontifici omnem potestatem quam habebat, ne spirituales quidem, cum Summus Pontifex non possit instituire sacramenta, dare gratiam extra sacramenta, remittere peccata absque sacramentali confessione & absolutione, & alia nonnulla Christi singulariter propria.

48. Ex dictis colligitur, Christum non solum fuisse regem, sed etiam legislatorem, cum de ratione dignitatis regis sit potestas condendi leges: unde Matth. 23. Christus legislator simul & rex appellatur. *Dominus legislator noster, Dominus Rex noster.* in *es* *abit* *nos*. Porro sicut regia dignitas Christo convenit cum singulari excellētia, nullatenus concessa ita & potestas legislativa. Primo, quia fuit divina quodammodo, ratione suppositi divini, unde jus ab eo conditum, vocatur *divinum à* *opliciter*. Secundo propter excellē-

tiam legum & præceptorum, quæ triplicis generis sunt: quædam moralia de quibus Matth. 5. 6. & 7. Alia sacramentalia de quibus Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Et cap. 6. *Nisi manducaverit carnem filii hominis, &c.* Alia præcepta fidei, Joan. 14. *Credidit in Deum, & in me credite.* Marci ultimo, *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Tertiò, quia per talem potestatem Christus potuit abrogare legem veterem. Quarta, quia fuit amplissima in universum mundum: *Euntes ergo docete omnes gentes, &c.* *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* Quarta, quia potuit hanc potestatem Vicario suo impertiri, licet non æqualem communicaverit.

Demum cum hac autoritate legislativa annexa est potestas judiciaria, quam Christus non solum exercet cum singulis hominibus ex hac vita decedentibus, sed etiam cum omnibus in unum extremo judicii die congregatis, juxta illud Joan. 5. *Potestatem dedi et judicium facere, quia filius hominis est.* Ejusdem quippe est leges condere, & de legibus judicare quo pacto à subditis servantur.

DISPUTATIO XXIII.

De adoptione Christi.

Ad quæst. 23. D. Thoma.

Postquam D. Thomas tribus præcedentibus questionibus egit de his quæ conveniunt Christo, per comparisonem ipsius ad Patrem, differit de his quæ Christo conveniunt, per comparisonem Patris ad ipsum, quæ sunt præcipue duo, nimirum adoptio, & prædestination, de quibus hic agendum est: de adoptione quidem in hac disputatione, de prædestinatione verò in sequenti.

ARTICULUS PRIMUS.

An Christus, inquantum homo, sit filius adoptivus Dei?

§. I.

Referuntur sententia, & præmittuntur aliqua ad resolutionem questionis necessaria.

Certum & indubitatum est apud omnes Catholicos, Christum ut Deum, seu ut substantentem in natura divina, filium adoptivum Dei non esse, cum fides Catholica doceat ipsum ut sic esse filium naturalem Patris, ipsi consubstantialē & coæternū, subindeque incapacem filiationis adoptivæ, quæ extraneitatem in persona adoptanda præexigit, hoc est negationē filiationis naturalis, jurisque ad hereditatem ipsi convenientis ex vi suæ generativitatis. Unde solum difficultas est, an Christo quatenus homini competat filiaris adoptiva? Quod in triplici sensu intelligi potest: Primo, ponendo illum purum hominem, non Deum, quæ fuit hæresis Photini. Secundo, ponendo in illo duo supposita, qui fuit error Nestorii. Tertiò, ponendo in illo solum unam personam increatam & divinam, cum duplici natura humana & divina, & asserendo ipsum secundum humanitatem, vel inquantum hominem, esse filium Dei adoptivum. In primo sensu nullus.

R. 1. 2.